

Języki świata

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Schemat](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Isabelle, *Najczęściej używane języki świata*, 20.02.2020 r., dostępny w internecie: ef.pl [dostęp 21.05.2021 r.].
- Źródło: Paulina Brzozowska, *12 najważniejszych języków świata*, 28.04.2015 r., dostępny w internecie: newswweek.pl [dostęp 21.05.2021 r.].
- Źródło: *Słownik języka polskiego PWN: język*, dostępny w internecie: sjp.pwn.pl [dostęp 21.05.2021 r.].
- Źródło: Artur Pluta, *Ile czasu potrzeba, aby nauczyć się języka obcego?*, 29.05.2018 r., dostępny w internecie: langly.pl [dostęp 21.05.2021 r.].

- Źródło: *Słownik języka polskiego PWN: narzecze*, dostępny w internecie: sjp.pwn.pl [dostęp 27.11.2020 r.].
- Źródło: *Słownik języka polskiego PWN: dialekt*, dostępny w internecie: sjp.pwn.pl [dostęp 27.11.2020 r.].
- Źródło: *Encyklopedia PWN: indoeuropejskie języki*, dostępny w internecie: encyklopedia.pwn.pl [dostęp 27.11.2020 r.].
- Źródło: *Stany Zjednoczone*, 2020 r., dostępny w internecie: gov.pl [dostęp 27.11.2020 r.].

Materiał jest częścią serii „**Inne spojrzenie**”.

Cechą charakterystyczną każdej grupy narodowościowej jest, obok tradycji, kultury, historii, język, jakim się posługuje. Jest on zarówno barierą do jej ekspansji, jak i pomostem dla komunikowania się z innymi narodami. Rosnąca globalizacja i integracja gospodarcza powodują konieczność uniformizacji języka. Obecnie możemy obserwować w języku potocznym, w mediach i literaturze ekspansję języka angielskiego, a właściwie jego amerykańskiej odmiany, swoistą makdonaldyzację języka.

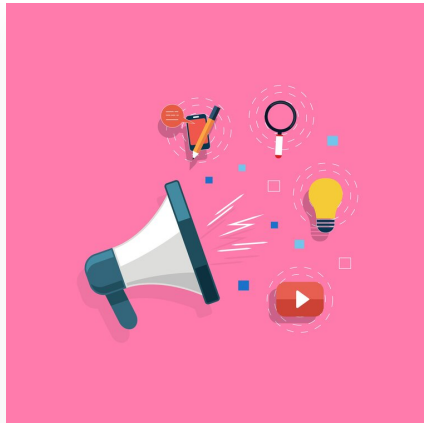
Twoje cele

- Wyjaśnisz pojęcie „języka”.
- Scharakteryzujesz rolę języka w komunikacji międzyludzkiej.
- Omówisz najważniejsze rodziny językowe na świecie.
- Przeanalizujesz różnorodność języków na świecie.

Dla zainteresowanych

**Komunikacja werbalna
i niewerbalna**

**Różnorodne formy
komunikowania się**

Przeczytaj

Język jako cecha charakterystyczna każdej narodowości

We współczesnym świecie funkcjonuje kilka tysięcy języków i [narzeczy](#). Trudno podać dokładną ich liczbę, ponieważ nie ma wypracowanych jednolitych kryteriów, według których można by je policzyć i sklasyfikować. Zdarza się, że dany język jest znany pod kilkoma różnymi nazwami lub dana nazwa odnosi się do dialektu bądź innej odmiany jakiegoś języka. Mimo to badacze próbują choć w przybliżeniu oszacować ich liczbę, która wynosi około 7000.

Według *Słownika Języka Polskiego PWN* język to:

“ ***Słownik języka polskiego PWN: język***

system znaków dźwiękowych służących do porozumiewania się przez członków danego narodu, społeczeństwa

Źródło: *Słownik języka polskiego PWN: język*, dostępny w internecie: sjp.pwn.pl [dostęp 21.05.2021 r.].

Język jest więc jednym z elementów narodotwórczych i integrujących dany naród. Ponadto służy społeczności do porozumiewania się, poznawania świata czy pomocy w zaspokajaniu potrzeb. Dzięki niemu można osiągnąć cele zarówno wspólnotowe, jak i indywidualne.

Ze względu na pochodzenie, języki podzielić możemy na [grupy językowe](#), których jest 14, jeżeli przyjmiemy, że wartość krytyczna to 5 milionów mówiących danym językiem. Najliczniejsza jest rodzina języków indoeuropejskich (w tym polski), którymi mówi połowa mieszkańców świata.

Oprac. na podst.: Bartłomiej K., *Języki świata i wykształcenie ludności*, 29.08.2020 r., geografia24.pl.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Rodzina języków indoeuropejskich używana jest na kontynentach: europejskim, amerykańskim, azjatyckim i w Australii. Ponadto w Azji mocno reprezentowane są rodziny języków: chińsko-tybetańska i turkijska oraz drawidańska, zaś w Afryce dominuje rodzina nigero-kongijska. Na styku Afryki i Azji najważniejsze z kolei są języki rodziny afroazjatyckiej. Są także rodziny, które tworzą pojedyncze języki – na przykład japońska i koreańska. Ponadto w Europie istnieje także rodzina języków uralskich, do których należą: fiński, estoński i węgierski.

Najczęściej występujące języki świata

Według różnych szacunków około 86% ludności świata mówi językami azjatyckimi i europejskimi. Wynika to zarówno z gęstości zaludnienia tych obszarów, jak i również ekspansji kolonialnej, jaka była w ostatnich stuleciach. Pozostałe 14% populacji używa tzw. języków Pacyfiku.

„Neeweek Polska” z kolei podaje:

((Paulina Brzozowska

12 najważniejszych języków świata

Choć 7,2 miliarda mieszkańców Ziemi posługuje się łącznie ponad 7 tysiącami narzeczy, by się wszędzie dogadać wystarczy poznać 12 z nich. Powód? 96% języków świata włada zaledwie 3% populacji.

Źródło: Paulina Brzozowska, *12 najważniejszych języków świata*, 28.04.2015 r., dostępny w internecie: newsweek.pl [dostęp 21.05.2021 r.].

Jakie więc języki warto znać?

- Najwięcej ludzi – 1,1 mln – mówi **językiem mandaryńskim** (inaczej – język putonghua), który jest językiem urzędowym w Chinach, Singapurze i na Tajwanie.
- Kolejnym wielkim językiem jest **hindi**, którym posługuje się 400 mln ludzi w Indiach. Podobna liczba osób mówi językiem **urdu** (Pakistan, Bangladesz, północne Indie).
- Najbardziej rozpowszechnionym językiem we współczesnym świecie jest **angielski**, chociaż jest językiem ojczystym tylko dla 400 mln ludzi. Jednak fakt, że jest używany jako język komunikacji zewnętrznej, a w wielu dawnych koloniach brytyjskich jako urzędowy, powoduje, że stał się on obecnie językiem międzynarodowym. Jest on niezbędnym narzędziem komunikacji w gospodarce, kulturze i nauce. Stał się współczesnym językiem łańskim.
- Innym językiem międzynarodowym jest **hiszpański**, którym mówi 300 milionów mieszkańców Hiszpanii i Ameryki Łacińskiej.
- Mniejszy zasięg ma **portugalski**, którym posługuje się 10 milionów Portugalczyków, 150 milionów mieszkańców Brazylii i dawnych kolonii portugalskich w Afryce (Gwinea, Mozambik, Angola, wyspy: Świętego Tomasza i Książęca).
- Podobnie rzecz ma się z językiem **francuskim**, którym mówi 100 milionów mieszkańców Francji, Belgii, Szwajcarii, Luksemburga, Kanady i dawnych kolonii francuskich w Afryce.
- W Azji (na zwartych obszarach) do innych, znaczących języków, którymi posługują się najliczniejsze grupy użytkowników, należą **bengalski i indonezyjski** – po 180 mln osób, **arabski** (w krajach Bliskiego Wschodu, ponadto jest to język świętej księgi islamu – Koranu), **japoński i pendżabski** (w północnych Indiach).

- Językiem **tamilskim** mówi w południowych Indiach i na Sri Lance 90 mln ludzi.
- Językiem **wietnamskim** posługuje się 80 mln ludzi, **koreańskim** – 70 mln.
- Język **turecki** jest językiem ojczystym dla 50 mln osób. Podobna liczba pojawia się przy okazji języka **farsi**, którym posługują się mieszkańcy Iranu.
- W Europie najliczniejszym językiem jest **rosyjski**, którym mówi 160 mln ludzi w Rosji i innych krajach byłego ZSRS.
- Wśród języków europejskich kolejne to **niemiecki** – 100 mln osób i **włoski**, którym posługuje się 70 mln.

Na koniec przyjmuje się, że język **polski** jest językiem ojczystym dla 50 mln osób.

W Afryce, poza językami europejskimi i lokalnymi narzeczeniami, dominują:

- **suahili** (50 mln);
- **hausa** (30 mln w Nigerii i Nigrze);
- **yoruba** (30 mln w Nigerii).

Jeśli ująć to procentowo, to:

((Isabelle

Najczęściej używane języki świata

[Zapraszamy was na - dop. red.] międzynarodową imprezę! Gdybyś znalazł się na światowej potańcówce, gdzie języki świata zostały proporcjonalnie rozłożone na 100 gości...

- 17 z nich mogłoby porozmawiać o owocowym ponczu i przekąskach w języku mandaryńskim,
- sześciu z gości chwaliłoby playlistę DJ'a w hiszpańskim,
- pięciu gadałoby po angielsku w kolejce do toalety,
- znalazłoby się też czterech gości, którzy prawiliby sobie komplementy w Hindi,
- trzech imprezowiczów komentowałoby jeszcze świeże *selfie* w arabskim,
- kolejni trzej goście opowiadaliby dowcipy po portugalsku,
- a inni trzej po bengalsku,
- następne dwie pary, czyli dwóch Rosjan i dwóch Japończyków na zmianę przechodziłoby pod poprzeczką, tańcząc limbo.

Cała reszta – 55 gości – nie miałyby z kim rozmawiać w swoim ojczystym języku, więc zapewne gapiliby się na swoje telefony i zajadali koreczkami. Jak to na imprezie...

Źródło: Isabelle, *Najczęściej używane języki świata*, 20.02.2020 r., dostępny w internecie: ef.pl [dostęp 21.05.2021 r.].

Słownik

grupa językowa

zespół języków wyróżniony na podstawie ich wspólnych cech, lokalizacji geograficznej lub stwierdzonego pokrewieństwa; typami grupy językowej są rodzina (grupa genetyczna) i liga językowa (grupa geograficzna)

język urzędowy

język objęty wyjątkowym statusem prawnym na terenie danego państwa lub regionu administracyjnego; zazwyczaj jest to język używany w krajowych strukturach legislacyjnych, np. parlamencie, choć prawo niektórych krajów wymaga, by dokumenty urzędowe były przedstawiane również w innych językach

lingua franca

w wąskim ujęciu: język mieszany typu pidżynowego, używany w basenie Morza Śródziemnego, o zredukowanej fleksji i gramatyce, powstały na bazie słownej głównie języków: francuskiego, włoskiego, greckiego, hiszpańskiego i arabskiego; używany w portach śródziemnomorskich jeszcze w XX w., głównie w kontaktach handlowych i dyplomatycznych, obecnie jest już językiem martwym

narzecze

odmiana językowa właściwa dla danej grupy użytkowników języka; w tym rozumieniu narzecze może być synonimem terminu „dialekt”, rozumianego albo jako określenie na nieliteracką formę mowy, przeciwstawianą językowi standardowemu, albo jako ogólne określenie na każdą wyodrębnioną odmianę języka (o standardzie mowa wówczas jako o narzeczu ogólnym/kulturalnym)

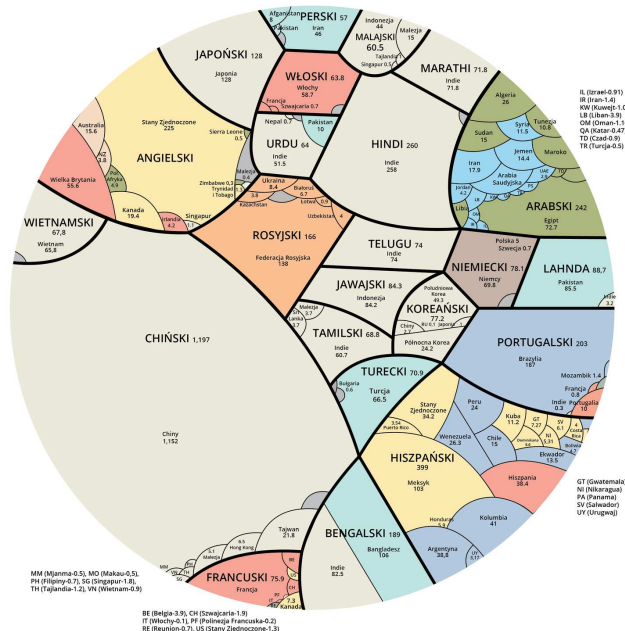
Schemat

Polecenie 1

Zapoznaj się z ilustracją i mapą. Zastanów się, jaka jest pozycja języka polskiego w świecie. Następnie wykonaj ćwiczenia.

Języki świata

Wartości oznaczają miliony osób, dla których dany język jest językiem ojczystym.

Oprac. na podst.: *Który język jest najpotężniejszy na świecie? Nie angielski*, polityka.pl [online, dostęp: 21.02.2020].

Źródło: Englishsquare.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Języki urzędowe na świecie

Legenda:

- kolor zielony – język angielski,
- kolor pomarańczowy – język hiszpański,
- kolor żółty – język chiński,
- kolor fioletowy – język hindi,
- kolor czerwony – język bengalski,
- kolor niebieski – język arabski,
- kolor różowy – język portugalski,

kolor granatowy – język rosyjski,
kolor ciemnozielony – język japoński,
kolor ciemnoszary – język lahnda,
kolor błękitny – dwa języki urzędowe i więcej.

Ćwiczenie 1

Wymień języki, które znasz, oceń stopień ich znajomości oraz podaj, w jakich krajach porozumiesz się za ich pomocą.

Ćwiczenie 2

Zajmij stanowisko: język angielski czy mandaryński – który w przyszłości może być bardziej popularny na świecie? Uzasadnij swoje zdanie minimum dwoma argumentami.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zapoznaj się z wykresem i wykonaj ćwiczenie.

Oprac. na podst.: *The most spoken languages worldwide*, statista.com [online, dostęp: 18.02.2020].

Zaznacz, które musisz odwiedzić, by usłyszeć pięć najpopularniejszych języków wykorzystywanych jako języki urzędowe.

- ☐ Maroko, Singapur, Argentyna, Brazylia, Kanada, Indie
- ☐ Emiraty Arabskie, Laos, Chiny, Wielka Brytania, Brazylia
- ☐ Chiny, Indie, Kanada, Chile, Egipt
- ☐ Australia, Hiszpania, Japonia, Niemcy, Pakistan

Ćwiczenie 2

Zaznacz kraje, w których językiem urzędowym jest francuski.

- ☐ Algieria
- ☐ Kanada
- ☐ Belgia
- ☐ Sudan
- ☐ Szwajcaria

Ćwiczenie 3

Zaznacz, które stwierdzenia są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Język polski jest językiem urzędowym dla 700 tys. osób.	☐	☐
Najliczniejszą grupą języków są języki indoeuropejskie.	☐	☐
Obecnie na świecie funkcjonuje około tysiąca języków i narzeczy.	☐	☐
Język angielski stał się współczesnym <i>lingua franca</i> .	☐	☐

Ćwiczenie 4

Przyporządkuj języki do odpowiednich rodzin języków.

języki indoeuropejskie

angielski

mande

kwa

francuski

bambara

węgierski

estoński

niemiecki

fiński

języki uralskie

języki nigero-kongijskie

Zapoznaj się z definicjami i wykonaj ćwiczenie.

“ ***Słownik języka polskiego PWN: narzecze***

odmiana języka mówionego używana na pewnym terytorium przez określoną grupę społeczną

Źródło: *Słownik języka polskiego PWN: narzecze*, dostępny w internecie: sjp.pwn.pl [dostęp 27.11.2020 r.].

“ ***Słownik języka polskiego PWN: dialekt***

regionalna odmiana języka

Źródło: *Słownik języka polskiego PWN: dialekt*, dostępny w internecie: sjp.pwn.pl [dostęp 27.11.2020 r.].

Wyjaśnij, czy w rozumieniu podanym przez słownik języka polskiego dialekt i narzecze to synonimy.

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

“ *Encyklopedia PWN: indoeuropejskie języki*

wielka rodzina języków wywodząca się ze wspólnego języka praindoeuropejskiego, rozciągająca się od Indii po Europę (stąd nazwa), dziś sięgająca także Ameryki, Australii i częściowo Afryki

Źródło: *Encyklopedia PWN: indoeuropejskie języki*, dostępny w internecie: encyklopedia.pwn.pl [dostęp 27.11.2020 r.].

Rozstrzygnij, czy język chiński należy do rodziny języków indoeuropejskich. Uzasadnij swoje zdanie.

Rozstrzygnięcie:

tak

Uzasadnienie:

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

“ Stany Zjednoczone

Stany Zjednoczone nie mają oficjalnego języka urzędowego na poziomie federalnym, jednakże język angielski jest *de facto* językiem narodowym. Jego znajomość jest m.in. wymagana od imigrantów w procesie naturalizacji. Na poziomie stanowym język angielski jest językiem dominującym. Dwa stany wprowadziły inne, obok angielskiego, języki urzędowe: Hawaje (hawajski) i Luizjana (francuski). W Nowym Meksyku język hiszpański nie ma co prawda oficjalnego statusu, ale wystawiane są w nim wszystkie dokumenty. Języki używane: angielski (82,1%), hiszpański (10,7%), inne indoeuropejskie (3,8%), wysp Azji i Pacyfiku (2,7%), inne (0,7%).

Źródło: *Stany Zjednoczone*, 2020 r., dostępny w internecie: gov.pl [dostęp 27.11.2020 r.].

Wyjaśnij, dlaczego Stany Zjednoczone nie wprowadziły oficjalnego języka urzędowego na poziomie federalnym.

Zapoznaj się z tekstem, a następnie wykonaj ćwiczenie.

((Artur Pluta

Ile czasu potrzeba, aby nauczyć się języka obcego?

Biegłość w języku według Gabriela Wynera

Gabriel Wyner pochodzi ze Stanów Zjednoczonych i jest on śpiewakiem operowym. Ponieważ jego praca wiązała się ze śpiewaniem arii w językach obcych, stało się dla niego nieodzownym nauczenie się przynajmniej podstaw niektórych języków. Potrzeba ta przerodziła się z czasem w jego pasję do nauki języków obcych. (...) Gabriel zaczyna od tego, że podejmując się nauki języka obcego, powinniśmy ustalić, jaki poziom biegłości jest naszym celem. Drugą rzeczą, którą powinniśmy wziąć pod uwagę jest to, jak trudny jest dany język. Mówiliśmy o tym wcześniej, że nauka niektórych języków będzie wymagała o wiele więcej czasu niż innych.

Czas, który wydaje się być wystarczający w przypadku jakiegoś języka, może okazać się całkowicie nierealistyczny w odniesieniu do innego języka z wyższej kategorii. Gabriel Wyner pisze w swojej książce, że nauczenie się rosyjskiego zajęło mu prawie dwa razy więcej czasu, niż nauczenie się francuskiego. Dodaje on tam również, że spodziewa się tego, że nauka japońskiego zajmie mu dwa razy więcej czasu, niż potrzebował na naukę języka rosyjskiego.

Źródło: Artur Pluta, *Ile czasu potrzeba, aby nauczyć się języka obcego?*, 29.05.2018 r., dostępny w internecie: langly.pl [dostęp 21.05.2021 r.].

Rozstrzygnij, czy Polak szybciej nauczy się języka czeskiego czy fińskiego. W uzasadnieniu odpowiedzi odwołaj się do doświadczeń Gabriela Wynera.

Rozstrzygnięcie: czeskiego

Uzasadnienie:

Dla nauczyciela

Autorka: Małgorzata Krzeszowska

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: Języki świata

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

IV. Aspekty etniczne życia społecznego.

Uczeń:

1) przedstawia różne koncepcje narodu (polityczną i etniczno-kulturową); charakteryzuje czynniki narodotwórcze i sprzyjające zachowaniu tożsamości narodowej.

XIII. Ład międzynarodowy.

Uczeń:

4) wyjaśnia na przykładach wzajemne zależności polityczne, gospodarcze i kulturowe między państwami o różnym poziomie PKB i różnej jego strukturze; wyjaśnia znaczenie okresu kolonializmu w tych zależnościach.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wyjaśnia, jaka jest rola języka w komunikacji międzyludzkiej;
- wymienia najważniejsze rodziny językowe na świecie;
- ocenia różnorodność języków na świecie.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- śniegowa kula;
- mapa myśli;
- burza mózgów;
- quiz;
- rozmowa nauczająca.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Wprowadzenie uczniów w temat lekcji: „Języki świata” i omówienie celów zajęć.
2. Uczniowie zgłaszają swoje propozycje pytań do wspomnianego tematu. Wybrana lub chętna osoba zapisuje je na tablicy.

Faza realizacyjna

1. Śniegowa kula. Uczniowie w parach ustalają definicję pojęcia „język”, zapisują ją na karteczce, potem łączą się w czwórki i ósemki pracujące dalej nad definicją. Na koniec wspólnie decydują i wybierają definicję spośród zaproponowanych.
2. Uczniowie zapoznają się indywidualnie z sekcją „Przeczytaj”. Następnie wspólnie tworzą mapę myśli do zagadnień poruszonych w tej sekcji. Przedstawiają swoje propozycje w trakcie burzy mózgów. Wybrana osoba zapisuje je na tablicy. Po fazie twórczej następuje weryfikacja pomysłów i powstaje ostateczna wersja mapy.
3. Praca z materiałami w sekcji „Schemat”. Po analizie ilustracji i mapy uczniowie wykonują polecenia i ćwiczenia dołączone do materiału.

4. Praca w grupach z treścią e-materiału. Uczniowie na podstawie przeczytanego tekstu oraz informacji zawartych w sekcji „Schemat” układają pytania do quizu dla innych grup. Następnie wspólnie określają zasady rywalizacji i punktowania dobrych odpowiedzi (np. gra na czas lub na liczbę poprawnych odpowiedzi). Przeprowadzenie gry w klasie. Wybrana osoba dba o prawidłowy przebieg quizu zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami. Nauczyciel nagradza zwycięską drużynę, np. ocenami za aktywność.

5. Uczniowie wykonują indywidualnie ćwiczenia 5–8 z sekcji „Sprawdź się”, a następnie porównują swoje odpowiedzi z innymi osobami.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie odpowiadają na pytania, które zostały na początku lekcji zapisane na tablicy. W razie konieczności nauczyciel uzupełnia ich wypowiedzi.

Praca domowa:

Wykonaj pozostałe ćwiczenia interaktywne.

Materiały pomocnicze:

Alfred F. Majewicz, *Języki świata i ich klasyfikowanie*, Warszawa 1989.

Monika Jabłońska, *Języki świata. Jak to działa?*, Warszawa 2018.

Guston Dorren, *Babel. W dwadzieścia języków dookoła świata*, Kraków 2019.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Uczniowie mogą wykorzystać multimedium z sekcji „Schemat” jako inspirację do przygotowania własnej prezentacji multimedialnej.